

ÖSSZEFOGLALÓ A TÁMOP 3.1.4. PÁLYÁZAT KAPCSÁN ELÉRT EREDMÉNYEKRŐL A SZOLFÉZSOKTATÁSBAN

A 2009/2010-es tanévben a zeneiskola megnyerte a TÁMOP 3.1.4. pályázatot, melynek kapcsán új tanulásszervezési eljárásokkal és a kompetencia alapú oktatás bevezetésével gazdagodott az iskola. Továbbképzéseken megismerkedtünk ezekkel az új eljárásokkal, és a tanév kapcsán alkalmaztuk őket a szolfézs-, gitár-, furulya- és fuvolaoktatásban is. Írásomban összefoglalom, hogy mi történt a 2009/2010-es tanévben szolfézsórákon, milyen eredménnyel alkalmaztam az új módszereket, hogy illesztettem be a hagyományos tanítás menetébe, mi lesz a folytatása a későbbi években.

Miután a tanfolyamokon megismertem a módszereket, új eszközöket tudtam a kezemben, következő lépésként kitűztem magam elé az ehhez kapcsolható reális céljaimat, amit el szerettem volna érni ezek segítségével. Az egyik, hogy a szolfézs órát élvezeti cikké tegyem, és a gyerekek motiváltabbá váljanak arra, hogy egymást stimulálva színesebb, szerteágazóbb képet nyerjenek a világ zenei oldaláról. Több ritmuskészségfejlesztő gyakorlatot végeztünk, babzsákkal is, és hangszeres ritmusimprovizációkat közösen. Csoportalakítások zajlottak és a felfedezhették a közös munka örömét, ugyanakkor az ezzel járó szocializációs fejlődésnek nem volt mindig rögmentes az útja, amiből rengeteget tanultunk mindannyian. Szépen dolgoztak együtt, hatékonyabbak, gyorsabbak voltak, mint külön. Tényleges, család nélküli pár és csoportmunka alakult ki, jól magyaráztak, mertek egymástól kérdezni. Alsóbb évfolyamokban azonban nem mindig érdemes ezt a módszert használni. Tapasztalataim alapján kizárólag csak gyakorlásra, ismétlésre alkalmazható, új anyag elsajátítása továbbra is a hagyományos módon történik. A gyakorlatokkal rövid időn belül is látszott a fejlődés a tudásban, munkához való hozzáállásban, az órán való fegyvelméssel eltelt idő rövidülésében.

Itt megvalósult a másik célkitűzésem, hogy fejlesszem a közösséget. A fenti módszerekkel megtámasztva épültek fel a modul, projekt és a témahét egyes feladatai is. Pozitívan és örömmel fogadtak a gyerekek mindent, amivel aktívabbá és hatékonyabbá tettem az órai munkájukat, bár ők nem tudták, hogy erre ment ki a játék. A babzsák nagyon tetszett minden osztályban, és a dalok jobban rögzültek, ha ezzel ismételtük át őket, pedig olyankor nem is a dalon volt a hangsúly, hanem azon, nehogy leessen a babszák, és egyenletesen adogassuk, egyre inkább nehezítve a szinteket (több zsák, csukott szem, irányváltás).

Félév zárás előtt az ismétlés során kooperatív módszerrel vettük át, gyakoroltuk az első félévben tanultakat. Itt a szimpátia mellett azt is figyelembe vettem, hogy tudás szintjükben különböző gyerekek kerüljenek egy csapatba. Sokkal szervezettebben zajlott az első ilyen jellegű ismétlés. Volt lehetőség segíteni a csapattársnak. Ugyanakkor nem csak a tudás átadása, megszerzése volt itt a lényeg, hanem hogy milyen formában képes erre a gyerek; meg kellett tanulniuk helyesen segítséget kérni, adni, empátiát tanúsítani egymás iránt, nem kirekeszteni a másikat, mert csapatmunkában csak akkor lehet

igazán sikeres a végeredmény, ha mindannyian együtt dolgoznak. Jövőre is biztos folytatom a kooperatív módszerek alkalmazását.

Másik tervem volt, hogy kitágítsam a tanítási kereteket. Ez megtörtént a modul, projekt, témahét és az „A part alatt” című kép-sorozat kiállítás során. Nagyon érdekes és hasznos volt a zenét összekapcsolni a képzőművészettel, táncművészettel.

Februártól jöttek a nagyobb horderejű dolgok, és ebbe a végén eléggé bele is fáradtunk. Ilyen sűrűségben mással foglalkozni, nem kifejezetten a szolfézssal (bár minden program zenei témájú volt), kissé megterhelő volt, a végén kezdtek elszokni a hagyományos oktatástól. Mivel ezek az órák számukra mind „játék-órák” voltak. Ez a pozitívuma is (persze kellő mértékkel alkalmazva és elosztva egy tanéven belül), hogy nem veszik észre, mennyi mindent megtanultak a farsangról, a barokk korról, a szorongás leküzdéséről. A továbbiakban szerencsésebb, ha egy-egy évfolyamon csak egy modul, vagy más, a hagyományostól eltérő tanulásszervezési eljárás valósul meg egy évben, különben a tananyag rovására megy.

A modul kapcsán (*Játékos farsang*) a zenei képességeiken kívül megismerték hagyományainkat, felfedezték a magyar népi értékeket, fejlődött figyelmük, emlékezetük, gondolkodásuk, ismeretszerzési készségük, kommunikációjuk. Szociális kompetencia terén együttműködést, toleranciát, egymás segítségét, önismeretet, önértékelést, konfliktuskezelést tanultak. Alkotó képességeik vizuális és auditív önkifejezésben, előadói képességben és a kreativitásban fejlődött. A gyerekek értékeléséből egyértelműen az derült ki, hogy tetszett nekik ez a négy óra, és szeretnék, ha máskor is lenne ilyen.

A projekt témája „*A barokk kor és a barokk táncok*” volt. Koruknál fogva egyáltalán nem tudtak semmit a barokk korról, izgatottan fogadták az időutazásos diavetítést. Így könnyen megértették a barokkot, és nagy érdeklődést mutattak minden új ismeret iránt. A táncok elnyerték mindenki tetszését, szívesen tanulták, és órákon kívül is énekelgették. A gyerekek érdeklődését felkeltette a barokk témakör, örömmel merültek bele egy régmúlt korszak öltözködési, táncolási szokásaiba. Szívesen hallgatták a különböző barokk zenéket. Élvezték a csoportos tablókészítést. Örömmel dolgoztak együtt az órákon, ahogy azt már tapasztaltam az első félévben, és a modul ideje alatt is. A barokk nap a Szivárvány Gyermekházban pedig hatalmas sikert aratott színvonalas hangversenyével, a fellépő neves vendég zenészekkel és táncosokkal, a nagyobb diákok által szervezett tárlatvezetéssel.

A témahét (*A fellépések és vizsgák alkalmával fellépő szorongás, lámpaláz leküzdésének segítése tanulás-módszertani és más eszközökkel, önismeret*) nagyon sikeres volt a gyerekek körében, a feladatok elnyerték a tetszésüket. A koncentrációfejlesztő gyakorlatok igen hasznosak lehetnek nem csak a zeneiskolában, hanem az általános iskolai tantárgyak tanulásában is. Érzelmek, gondolataink kezelése, szabályozása is egész embert építő feladat. A témahét hasznosnak bizonyult, mert a koncerteken, és a bemutató órán sokkal magabiztosabbak voltak, a stresszhelyzetet jobban tudták kezelni.

Az évvégi bemutató órákat követően hangszeres előkészítő csoportban megnéztük az internet segítségével az „A part alatt...” című gyerekdal feldolgozását. Ezt követte a dal megtanulása, és

zongorával, valamint ritmushangszerekkel való kísérése. Az izgalmas rész ezután jött. A gyerekek párokat, hármas csoportokat alkottak szimpátia alapján, és kiválasztották, hogy a dal melyik részletét kívánják vizuális technikával egy-egy nagyobb lapon megjeleníteni. Nagyon jól vették az akadályokat az osztozkodásnál, teljesen rájuk bízom a választást. Annak ellenére, hogy volt olyan jelenet, melynek lett volna több gazdája, és olyan is akadt, amelyre nem volt jelentkező első körben, kulturáltan sikerült megegyezniük. Így osztályonként öt-öt gyönyörűséges, színes, a dalt remekül ábrázoló alkotás született, melyek lefotózva megtalálhatók az iskola honlapján. Ami ennél is fontosabb, hogy a partneriskolában kiállítottam őket, a gyerekek nevével együtt, így megcsodálhatták őket a tanáraik, osztálytársaik is. Mindenkinek nagyon elnyerte a tetszését.

Összegezve tehát elmondhatom, hogy kezdeti terveimből szinte minden megvalósult. Persze nem dőlök hátra, hiszen ez csak a kezdet, amit tovább kell folytatni. Az új tanulás-szervezési eljárások nem fogják leváltani a hagyományos szolfézs-oktatási módszereket, de színesíteni, gazdagítani, frissíteni fogják a tananyagot.

A 2009/2010-es tanév végével egy lezártunk egy mozgalmas, izgalmas, munkával teli időszakot, melyből nagyon sokat profitáltunk. Ezt a megkezdett utat folytatva a 2010/2011-es év fő projektje az „Állatok a zenében” lett. A félévzárás és a tavaszi szünet közötti időszak ideális időpontnak bizonyult. A cél egy színvonalas projektzáró est megszervezése volt, és ebbe belevontam a hangszeres előkészítőtől felfelé az összes évfolyamot. A feladatok eloszlottak osztályok és csoportok közt. Gyerekek által készültek a meghívó plakátok, a projekthez kapcsolódó rajz kiállítás, a hangversenyhez pedig a vicces-kitalálós versek, melyek a konferálást tették egyedivé, a koncert témájához illővé. A fő produkció egy gyerekek által kiválasztott gyerekdalokra épülő, szintén a diákok által kitalált mesével összefogott zenés mesejáték volt. Rengeteg munkával, de nagy élvezettel tanultuk meg a dalokat, kis koreográfiával és ritmushangszerekkel tettük gazdagabbá a produkciót. A szükséges jelmezeket a gyerekek segítették kivágni, színezni, és köszönet illeti a szülőket is, akik hozzájárultak a színpadi kép még teljesebbé tételéhez. Március 10-én este pedig egy színvonalas, egyedi, és a látottak valamint a gyerekek visszajelzései alapján élvezetes és emlékezetes estének lehettek szem- és fültanúi a megjelent szülők, rokonok, barátok, kollégák. A befektetett munka többszörösen meghozta gyümölcsét.

Tudásunkat továbbadjuk kollégáinknak, és természetesen mi is folytatjuk azt az utat, amin elindultunk. Az igazán hasznos és sikeres dolgokat továbbvisszük, alakítjuk a magunk ízlése szerint a gyerekek fejlődését szolgálva. Úgy érzem, hogy a célom, hogy a szolfézsórákat minél inkább megszerettessem a gyerekekkel, és azokat minél élvezetesebbé tegyem, jó úton halad. Sok olyan dolgot tanultam és alkalmaztam, melyeket örömmel fogok használni a következő években is.

Molnár Anikó

Szolfézstanár, Református székhely

Pécs, 2011. március